

Список використаних джерел

1. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2015 році». – К. : НІСД, 2015. – 684 с.
2. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє і зовнішнє становище України в 2017 році». – К.: НІСД, 2017. – 928 с.
3. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє і зовнішнє становище України в 2018 році». – К.: НІСД, 2018. – 1287 с.
4. Медвідь Ф.М., Чорна М.Ф. Політико-правові засади регіональної політики в умовах забезпечення національної безпеки України // Регіональна політика: законодавче регулювання та практична реалізація: матеріали Першої Міжнародної науково-практичної конференції, (Київ, 24-25 листопада 2015 р.) Міністерство освіти і науки України, Київський національний ун-т будівництва і архітектури та ін.. – Київ-Тернопіль: Астон, 2015.-С.169-179.
5. Медвідь Ф.М., Курчина Т.О., Твердохліб А.І. Політико-правові засади регіональної політики України в умовах об'єднання територіальних громад // Регіональна політика: історія, політико-правові засади, архітектура, урбаністика [зб.наук.пр.]. – Київ-Тернопіль: 2015. – Вип.ІІІ. Матеріали Третьої Міжнародної науково-практ.конф., (Київ, 22-23 листопада 2017 р.) /Мін-во освіти і науки України, КНУБіА та ін. «Бескиди». -2017. – В 2-х ч.- Ч.1.-С.232-237.

*Павлюк Алла Петрівна, кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник; державний експерт,
Мін-во регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України*

РОЛЬ АГЕНЦІЙ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Формування ефективної системи інституційного забезпечення регіонального розвитку є на сьогодні одним з головних завдань із реалізації державної регіональної політики. Ключовим елементом цієї системи мають стати агенції регіонального розвитку, створення яких відбувається відповідно до положень Закону України «Про засади державної регіональної політики», прийнятого в 2015 році.

Засновниками агенцій регіонального розвитку можуть бути регіональні органи місцевого самоврядування (обласні ради) та регіональні органи виконавчої влади (обласні державні адміністрації). Водночас співзасновниками також можуть бути регіональні торгово-промислові палати, регіональні асоціації підприємців, регіональні представництва всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи асоціації органів місцевого самоврядування регіону, вищі навчальні заклади, наукові установи, профільні громадські об'єднання регіону [1].

Таким чином, агенції регіонального розвитку мають забезпечити якісну координацію та об'єднання зусиль органів влади, бізнесу та громадськості, формування партнерства між ними для забезпечення сталого розвитку регіону, оптимальне поєднання державних, регіональних та місцевих ініціатив з інтересами приватного сектору в межах регіону.

Відповідно до завдань Державної стратегії регіонального розвитку до 2020 року, в Україні має бути створено до кінця 2018 р. 18 агенцій регіонального розвитку, до 2019 р. – 20, до 2020 р. – 25. На сьогодні у 22 регіонах прийнято рішення про створення агенцій, 18 агенцій вже працюють або знаходяться в процесі формування. Кілька агенцій вже мають окремі успішні результати роботи, інші – лише налагоджують свою діяльність. У більшості агенцій засновниками виступили обласна рада і обласна державна адміністрація, із залученням інших інституцій регіонального розвитку. Проте є й такі, де засновниками виступили лише обласна рада або обласна державна адміністрація (у Дніпропетровській, Волинській, Чернівецькій областях). Слід зазначити, що відсутність серед засновників агенцій всіх основних учасників регіонального розвитку (органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, бізнесу, громадськості та навчально-наукових закладів) знижує їхню інституційну спроможність у забезпеченні регіонального розвитку, спричиняє відсутність стабільного фінансування діяльності інституцій.

Однією з головних функцій агенцій регіонального розвитку в Україні має стати якісна координація процесу стратегічного планування розвитку регіону, об'єднання зусиль усіх стейкхолдерів регіонального розвитку, формування партнерства між ними для максимально ефективного використання власного соціально-економічного потенціалу та ресурсів кожного регіону.

Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2020 року передбачено, що пропозиції та рекомендації агенцій регіонального розвитку повинні бути враховані під час формування державної регіональної політики, підготовки стратегічних документів

та здійснення заходів щодо регіонального розвитку, визначення інструментів реалізації державної регіональної політики.

Участь агенцій регіонального розвитку у процесі стратегічного планування регіонального розвитку передбачена Типовим положенням про агенцію, де серед основних функцій агенцій визначено: проведення аналізу соціально-економічної ситуації, проблем розвитку відповідного регіону та формування пропозицій щодо шляхів їх розв'язання; сприяння реалізації суб'єктами регіонального розвитку регіональної стратегії розвитку та виконанні плану заходів з її реалізації, програм і проектів регіонального розвитку; участь у проведенні моніторингу стану виконання у регіоні завдань, визначених стратегічними та плановими документами.

Агенція регіонального розвитку може також виступати головним розробником проектів регіональної стратегії та плану заходів з її реалізації, представники агенцій можуть бути членами експертних груп з конкурсного відбору інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку [2].

Для ефективного виконання функцій щодо розробки та реалізації стратегічних документів розвитку регіону агенція регіонального розвитку повинна мати відповідну інституційну спроможність, конструктивну співпрацю з обласною радою, у компетенції якої – затвердження Стратегії розвитку області. Також важливою є участь агенцій у реалізації стратегічних документів шляхом підготовки або надання експертної допомоги органам місцевого самоврядування у підготовці програмних та проектних документів, а також шляхом безпосередньої реалізації окремих проектів регіонального розвитку.

Опитування, проведене серед агенцій регіонального розвитку у жовтні 2018 р., в якому взяло участь 12 агенцій, показало, що всі вони вважають за необхідне посилення ролі агенцій у процесі стратегічного планування та моніторингу регіонального розвитку. Більшість з опитаних агенцій уже в тій чи іншій мірі беруть участь у реалізації цих завдань.

Водночас, для того щоб агенції регіонального розвитку стали реальним дієвим фактором впливу на регіональний розвиток, рушієм підготовки та реалізації стратегічних документів щодо регіонального розвитку, вони повинні мати необхідний рівень забезпеченості фінансовими, кадровими, матеріально-технічними ресурсами.

Серед основних перешкод ефективній реалізації агенціями регіонального розвитку функцій зі стратегічного планування, фінансування та моніторингу розвитку регіону можна визначити наступні: недостатнє фінансове забезпечення; відсутність фахівців відповідної кваліфікації; недостатнє нормативне регулювання; слабка співпраця з

науково-дослідними установами, вищими навчальними закладами регіону; недостатньо конструктивна співпраця з обласними органами виконавчої влади; слабка інформаційне та методичне забезпечення; недостатня співпраця з громадськими організаціями, що займаються розвитком регіону.

Аналіз діяльності агенцій регіонального розвитку на основі доступних інформаційних джерел та узагальнення результатів проведеного опитування дозволяє зробити висновок, що до головних чинників успішної реалізації агенціями регіонального розвитку функцій у сфері стратегічного планування та моніторингу регіонального розвитку належать:

- заснування агенцій на основі співучасті обласних рад та обласних державних адміністрацій, а також залучення до кола співзасновників інституцій, що представляють інтереси бізнес-середовища, громадських організацій, що займаються регіональним і місцевим розвитком, наукових та вищих навчальних закладів регіону та забезпечення відповідного представництва у наглядових радах агенцій. Це сприятиме врахуванню інтересів усіх учасників процесу регіонального розвитку та убезпеченню від адміністративного тиску з боку органів влади при прийнятті рішень щодо розвитку регіону;

- забезпечення стабільного фінансування діяльності агенцій на засадах співфінансування з різних джерел: забезпечення гарантованого фінансування з обласного бюджету в перші кілька років роботи агенції, залучення співфінансування з інших місцевих бюджетів та приватного сектору, розширення можливостей для агенцій щодо реалізації проектів регіонального розвитку за рахунок коштівДФРР, субвенцій, міжнародної технічної допомоги, можливість надання платних послуг. Стабільне фінансове забезпечення дозволить залучити для роботи в агенціях кваліфікованих фахівців необхідної спеціалізації;

- забезпечення аналітичної та методичної допомоги агенціям регіонального розвитку в питаннях реалізації зазначених функцій та налагодження ефективних комунікацій агенцій з центральними та місцевими органами влади.

Для підвищення інституційної спроможності агенцій регіонального розвитку до реалізації завдань у сфері стратегічного планування на регіональному рівні необхідно вжити наступних заходів:

- унормувати питання визначення (посилення) ролі агенцій регіонального розвитку у процесі розроблення проектів регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації,

моніторингу реалізації стратегій та планів заходів, а також порядку взаємодії з органами місцевої виконавчої влади та органами місцевого самоврядування з цих питань;

- унормувати питання включення до наглядової ради агенції регіонального розвитку представників організацій місцевого бізнесу та громадських організацій, що працюють у сфері регіонального розвитку;

- розширити перелік функцій агенцій регіонального розвитку, зокрема, щодо підготовки та реалізації програм та проектів регіонального та місцевого територіального розвитку, в тому числі за кошти Державного фонду регіонального розвитку, бюджетної секторальної підтримки ЄС та інших міжнародних програм та проектів, коштів субвенцій та трансферів на соціально-економічний розвиток;

- забезпечити гарантоване фінансування діяльності агенцій з обласного бюджету впродовж перших 3 років роботи агенції, а також співфінансування з боку інших співзасновників, передбачивши це в установчих документах агенції;

- унормувати питання надання агенціями регіонального розвитку платних послуг юридичним та фізичним особам та спрямовувати отримані кошти виключно для фінансування видатків на утримання агенції, виконання програмних завдань та реалізацію власних проектів регіонального розвитку;

- агенціям регіонального розвитку налагодити співпрацю з науково-дослідними установами, вищими навчальними закладами регіону з метою залучення їхнього інтелектуального потенціалу в процесі підготовки стратегічних документів щодо регіонального розвитку;

- забезпечити підготовку та проведення навчальних та тренінгових програм для працівників та експертів Агенцій регіонального розвитку з питань стратегічного планування регіонального розвитку, супроводу реалізації регіональних стратегій розвитку і планів з їх реалізації, проектного менеджменту, моніторингу регіонального розвитку.

Список використаних джерел

1. Типове положення про агенцію регіонального розвитку, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 11.02.2016 р. № 258 [Електронний ресурс]. – Джерело інформації: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/258-2016-%D0%BF>.

2. Методика розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації, затверджена Наказом Мінрегіону від 31.03.2016 № 79 [Електронний ресурс]. – Джерело інформації: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0632-16>.

*Приліпко Сергій Михайлович, кандидат економічних наук, доцент,
докторант кафедри публічного управління та публічної служби
НАДУ при Президентіві України*

АКТИВІЗАЦІЯ ЗАЛУЧЕННЯ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ДО РОЗВИТКУ ОБСЛУГОВУЮЧОЇ КООПЕРАЦІЇ НА ДЕРЖАВНОМУ І РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ

В Україні спостерігається активізація кооперативного руху у сільських територіальних громадах, зокрема, через поширення кооперативів. Відповідно до Закону України «Про кооперацію» [1] та Класифікації організаційно-правових форм господарювання ДК 002:2004 [2] обслуговуючий кооперативом є кооператив, який утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб для надання послуг переважно його членам, а також іншим особам з метою провадження їх господарської діяльності. Проведені дослідження свідчать, що існує ряд проблем, які стримують подальший розвиток суб'єктів обслуговуючої кооперації через неврегульованість механізмів їх функціонування та розвитку на державному і регіональному рівнях. В умовах децентралізації саме аграрні заклади освіти, маючи потужний кадровий і науковий потенціал, повинні активно залучатися до проведення реформ у країні. Програми державної та регіональної підтримки є недосконалими, не мають системного підходу до розв'язання проблем у сільській місцевості та потребують доопрацювання експертними групами, у тому числі із залученням науково-педагогічних фахівців. Для виокремлення ролі аграрних закладів освіти у розвитку обслуговуючої кооперації на державному і регіональному рівнях вважаємо за необхідне запропонувати окремі рекомендації, які можуть бути реалізовані центральними і місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Мінагрополітики разом із фахівцями аграрних закладів освіти та профільними інститутами громадянського суспільства (Всеукраїнська асоціація сільських та селищних рад; Асоціація об'єднаних територіальних громад; Асоціація сільських, селищних та об'єднаних